

Minnesanteckningar samiskt samråd 20250226

Närvarande: Annica Löfgren, Erika Unnes, Karin Thomasson, Rickard Åström (punkt 7, 12), Marianne Gråik (punkt 7, 12). Region JH: Malin Bergqvist (S), Magnus Aspegren, Johan Börjesson, Lars Eriksson (punkt 12)

1. Mötet öppnas

Ordförande Malin Bergqvist (S) hälsar välkommen och öppnar mötet

2. Val av justerare

Erika Unnes väljs som justerare

3. Fastställande av dagordning

Dagordning fastställs

4. Föregående mötesprotokoll

Ordförande går igenom mötesanteckningar från mötet i oktober. Anteckningar läggs till protokollet.

5. Aktuella frågor Regional utveckling

Magnus Aspegren, regional utvecklingsdirektör informerar om aktuella frågor. Svesamutredningen, som återkommer under kvällens samråd, är en viktig fråga utifrån det regionala utvecklingsansvaret. Den har bland annat föredragits i Regionala utvecklingsnämnden och utredaren har träffat de fyra norregionerna. Utredningen innebär såväl möjligheter som farhågor rörande statlig styrning gentemot regionerna.

Aktuellt inom EU-politiken med påverkan på länet: finns mycket medel i olika fonder som aktörer kan söka. Ny programperiod på gång från 2027, pågår ett idogt arbete med att belysa utvecklingsbehoven i länet. Förändringar som aviserats rör större program som kräver mycket samverkan mellan EU-länder.

Konferens *läget i länet* genomfördes i måndags. EU-frågor, demografi, framtidsutsikter. Ett samiskt företag deltog via film. Tydligt att EU-perspektivet blir än viktigare, Jämtlands län kan lyftas bättre i det sammanhanget, t.ex. har Norrbotten och Västerbotten varit bra på att sätta sig på kartan. Pågår arbete för att adressera detta tillsammans mellan region, kommuner, kommunförbund, länsstyrelse som startat gemensam plattform för samverkan.

Scenkonstbienalen arrangeras 3-8 juni. Stort tryck på biljetter, uppemot 1500. Planeras för ett urfolkstema, Gaaltje blir centra med samtal, scenkonst, med mera. Lappnills genomförs igen i Ragunda sommar.

6 februari var det samiskt tema på intern sändning i regionen. Magnus och regiondirektör höll ett samtal med Jerker Bexelius.

6. ReCap ASáp

Fråga från förra samrådet, varför det inte händer mer i länet, i jämförelse med Västerbotten och Norrbotten. Magnus förklarar att Region JH:s del är 5% av projektet. Projektet är sena men mycket fokus har legat på Västerbotten och

Norrbotten och det skulle behövas en projektledare i länet. Gaaltije önskar mer kontakt utifrån att RJH har finansierat en del av projektet. Kommer vara en konferens i juni i Kautokeino, bra tillfälle att uppmärksamma avsaknaden av aktiviteter här. Magnus fortsätter dialog med Jerker Bexelius och även med handläggare inom Regional utveckling för att se huruvida RJH kan trycka på utifrån att man är finansiär.

7. Statlig utredning om framtidens regionala utvecklingspolitik och landsbygds politik

Utredare Martin Olauzon presenterar SVESAM – utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling - som ska ta fram förslag till inriktning och utformning av den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygds politiken. Presentationen biläggs minnesanteckningarna. Det är den första utredningen om regionalpolitiken på 25 år. Landsbygds politiken utreddes senast 2017. Det är i hög grad en styr- och strukturutredning, att titta på vilka uppgifter myndigheter ska ha samt att identifiera vad som hindrar en smidig samverkan mellan myndigheter. Den ska även ta hänsyn till förutsättningar i länen, kompensatorisk politik som ger jämlika förutsättningar till exempel genom hur resurser fördelas. Geografins betydelse är en central utgångspunkt. Fördelningen av regionala utvecklingsmedel är idag inte väl spridd, inomregionala och även inomkommunala skillnader är tydliga. Samrådet diskuterar infrastrukturinvesteringar där Jämtland kommit illa ut, till exempel med dåliga vägar. Trafikverkets mätvärden är inte tillförlitliga, det mäts antal och inte värden rörande hur trafikerat det är. Trafikintensitet mäts på helår och det ger konsekvenser på rennäringen.

Delbetänkande planeras till sommaren med syfte att stimulera till diskussion och dialog. Det är regeringens beslut om det ska gå på remiss, indikationer har getts på att det kommer göra det.

Samernas särskilda ställning som urfolk lyfts i regeringens direktiv till utredningen, ger signal att det är en viktig fråga att beakta. Därtill finns frågan om hur utveckla samråd och samverkan. På samiska området är Sametinget utpekade som experter. Utredaren träffar fler företrädare, har träffat tankesmedjan Baalve tidigare idag.

Reflektioner och inspel: Genom Gaaltijes samrusprojekt har det gjorts försök att få till flera samråd, det är svårt att få deltagande om man har ringt runt för att förstå bättre. Det beror bland annat på att förtroendet för samhället är lågt, redan belastad vardag så samhällsintresset får ge vika, tankar kring utveckling i det svenska samhället är inte alltid desamma som i det samiska. Sammantaget är anledningar till att det kommer lite folk på samråd flera men det står för fler saker än ett ointresse.

Svårt att koppla företagsidéer utifrån samisk modell mot myndigheters krav, inga medel har fördelats för samisk näringslivsutveckling.

Åreprojektet, intressant att studera hur det från 70-talet har påverkat samiska samhället.

Martin tackar för sig och öppnar upp för att återkomma till samrådet. Han blir gärna kontaktad om det finns frågor, kontaktuppgifter i presentationen.

8. Statsbidrag och budget 2025

Efter en förordningsändring har statsbidraget till regioner justerats till 215 000 kronor från år 2025. Förslag till budget som sändes ut inför samråd i december har därför justerats, biläggs minnesanteckningarna.

Beslut: samrådet godkänner budgeten och att den följs upp och justeras vid behov vid kommande samråd

9. Översyn av reglemente för samiskt samråd

I november beslutade regionstyrelsen att det ska tas fram ett nytt reglemente för det samiska samrådet. Arbetet är ännu inte påbörjat, uppdraget ska genomföras under 2025. Behov av representanter från samrådet under processen har lyfts vid tidigare möten.

Beslut: Erika Unnes deltar i arbetet. Fråga om fler representanter kommer även ställas via mail.

10. Region Jämtland Härjedalens arbete med konsultationsordningen

Johan Börjesson informerar om att regionen har påbörjat ett arbete med att ta fram en intern rutin för konsultationslagen, i det uppdraget ingår att ta fram en plan för implementering och utbildningsinsatser. Samrådet kommer informeras löpande. Reflektioner och inspel: Vi behöver lära oss vad som ska vara ämne för konsultation. Kan till exempel beslut om föreningsstöd, kulturstöd, 1:1-medel konsulteras? Kan man ta fram checklistor vid arrangemang, evenemang etc. Vid något skede bör det samiska samhällets bjudas in, kunskapsutbyte när det har blivit fel, vägledning, vad kan förändras. Beredskap för om det blir beslut som kan uppfattas gå i samers favör, kommunikationsplan kopplat till laddade frågor.

11. Övriga frågor

Malin Bergqvist informerar att hon ingår i SKR:S nystartade nätverk för nationella minoriteter och urfolk, även Jennie Klaesson (M) deltar från regionen. Över 50 deltagare.

12. Uppföljning allvarlig händelse och samrådet i december.

Ordförande öppnar upp för reflektion efter samrådet i december. Uppfattning att regionen inte ser detta utifrån samiska samhällets behov, klarade inte av att svara upp mot behoven. En läkare från Föllinge Hälsocentral har nått fram och ställt upp. Händelsen har hanterats olika på norsk och svensk sida, i Norge fanns stöd på flera nivåer. Behöver förstå digniteten, det slår mot hela samhället. Just nu finns inte rutiner för att möta upp kriser i samiska samhället, anpassningar för samiska samhället bör även gynna majoritetsbefolkningen. Önskan från samebyn att påtala vikten att om kontakt tas så är det ett allvarligt läge. Erika kontaktade olika krishanteringsorganisationer som spred information i sociala medier

Johan Börjesson och Lars Eriksson berättar att regionen efter samrådet i december påbörjade ett arbete med Region Jämtland Härjedalens arbete vid krishantering i Sápmi. Finns behov att skapa en dialogyta för att förstå hur regionen utifrån sitt ansvar kan möta behoven vid framtida händelser. Det behöver inte finnas behov att starta igång en krisledning. Identifiera vad det är som ska alarmeras och säkerställa att det finns rätt kompetens att få in i arbetet. Den här dialogen ikväll är viktig. Samrådet föreslår att utbilda personer med samisk kompetens som kan göra posomotryckningar, tidigare fanns det något liknande genom Svenska kyrkans samiska råd.

Fortsatt ett allvarligt läge. Johan informerar divisionschef nära vård om kvällens samråd.

Arbetet internt inom regionen fortgår och är prioriterat. Det behöver göras i samverkan med andra aktörer som kommun och länsstyrelse.

13. Avslut

Ordförande tackar för ikväll och avslutar mötet.